

- शांदासांचा समर्थ संप्रदाय -

शांदासोनी
विठ्ठल रेवती ही शांदासांचा उपास्य देवता केळें हें
एक वैशिल्य आहे. मुकारासांच्या ज्ञानांत शांदासांच्या
जन्म साला. 1608 ते 1681 हा 73 वर्षांचा काळ खेळ
आहे. त्यांनी वारकरी संप्रदायापेक्षा वेगळी शिकवण
दिल्ली. वेगळा संप्रदाय निर्माण केला या संप्रदायाला
समर्थ संप्रदाय म्हणतात.

- 1) सांगत्यचि उपासना
- 2) मासलचि स्थापना
- 3) मठांचि स्थापना
- 4) गहेल परिवार.
- 5) स्वराज्य स्थापनेस मदत.

* वाडः मथ निर्मिती :-

शांदासोनी मनाचें शोध
आनेदवण श्रवण, समाधानला, जगज्जालके, आस्मानाचे

सुमलिकी, राम-करदायकी, दासबोध आणि
रामायण अशी ग्रंथ रचना केली.

- रामदासांचा दासबोध

रामदासाने विस्ताराने
लिहिलेल्या लेखन त्यांच्या म्हणण्यातून चालू राहिले
असा ग्रंथ आहे. याचे विशेष पुढीलप्रमाणे.

① दासबोधाची रचना :-

रामदासांनी आपल्या मनात
आलेले विचार थोड्या थोड्या ओकितून मिळून ठेवून
असा ओकित्या गजाली दासबोध म्हणतात.
दासबोधात एकूण २० दशकांचे आहेत. याची
निभागाची वेग भागात झाली. पहिला समास
४ दशकांचा दुसऱ्या निभागात म्हणजे
उत्तरार्धात १२ दशकांचा समावेश आहे. पूर्वार्धात
३४६६ ओक्या आहेत. तर उत्तरार्धात ३४४५
ओक्या आहेत. या एकूण ७७५१ एवढ्या ओक्या
आहेत. या ग्रंथाची रचना १६३२-१६४१ या
काळात करण्यात आली.

२) लालीक ग्रंथ :-

दासबोध हा ग्रंथ कथा
संगणारा नाही तर परमाथरिचा चर्चा करणारा
ग्रंथ आहे.

३) रामदासांची भूमिका :-

जे जे आपणोरि ठाव
ले ले इतरांरि संगणारे / रिकवोकी हालणे करारे
पुढी समजत जाय.

- ④ वल्लुप्ये ⑤ माननेपेक्षा विचाराला महत्त्व.
- ⑥ निवृत्तीपेक्षा म्हणिलीवर कर
- ⑦ प्रथमाची शिकवण "कल्याण मज नाही।
- ⑧ दासबोधातील सुभाषिते. कल विन राज्य नाही

करवालेक

करवालेकामत मजल 17 अलेकाया
समावेश आहे. याच्ये आशय करवा अशा
भावनांचा आविष्कार रामदासांनी लिहिल्याय. उलट
शब्दांमधून केलेला आहे. मजल करवालेकामधून
रामदास विस्ताराने याचि रचना सर्व लोकांच्या
आधी केली. रामदास मजलसंपादन 1620 साली
पुलायन केले होते. व जगांतून भाविस्ये माणान
लेखे 1620 ले 1632 मसा लालखंड आहे.

मीराभायि उपासना केली परंतु त्यांचे दर्शन मात्र
घडले नाही. अशा वेळी त्यांच्या मनात भावनांचा
जलजळ, दुःखाच्या वेदना निर्माण होतल अहंविनाच्या
भावनांचा आपतांच्या जावळी येतात अशा 1525-1530
या पाय वर्षांच्या काळात रामदासांच्या मजल निमित्त
हातिल्या भावनांचा आवेग म्होजेय करवालेक होय.

पुनर विनाकी मीराभायि उद्देशून रामदास म्होजात

अबुदिकी अबुलासे नापते रामदासां

परमदिन दयालु कीरसी मोह माया॥

अयपळे मन मासे न जावरे जावरिना॥

एखाकिय शिवा होतो धावरे धावरे काळा॥

मीराभाय्या मजनाशिवाय जावळी मजल वाया

जाता काय धाया इतलेख करतोय रामदास म्होजात

मजलरहित रामा सर्वा की मजल गेली

पल्लवावली जावली लक्ष्मी सजे

तुझा दास मी व्यर्थ जीवनास जाता॥

अशा प्रकारे करवालेक म्होजे मजलीया रसोव आहे.

असत वाङ्मयाचे इतिहासकार म्होजात. रसविनाकी

जाविला म्होजे करवालेक असेही लक्षासकार्य

मजल आहे. मराठी साहित्याचे धोर लक्षासकार्य

डा. लक्ष्मण म्होजात करवालेक म्होजे आलेखील

मजलीय जावल्या अशा प्रकारे मजल लक्ष्मीय जाव

म्होज करवालेकाचा समावेश करीय जावता